

za usprawiedliwioną i zarządził zniesze-
nia całego nakładu i wydał w ujętym
493. p. k. saksar dalszego rozpowsze-
dzenia tego pisma drukowanego. Zar-
ządzenie wydaje się saksar odpowiedzialności
redakcyjnej tego czasopiśma, by orzeczenie
ministrać amunicji bezpłatnie w najbliższym
miesiącu i to na pierwszej stronie. Niemoż-
ność tego saksaru pociąga za sobą usunię-
cie przewidzianego w §. 21. ust. druk. z 1.
grudnia 1862 D. p. p. Nr. 6. ex 1863. t. j.
zarządzenie za przedmiotem na przyszłe do
400 Zł. P. Łwów, dnia 12. października 1925.
Hawel.

УНДО.

Дніп, 16. жовтня 1925.

Три місяці минуло від хвилі, як 11. липня н. р. наступило у Львові злиття розпінених українських національно-політичних груп в одну велику й єдину організацію від назвою Українського Національно-Демократичного Об'єднання. Цим способом припинився політичний хаос, який понад два роки грів на західно-українській національній території. Українська трудова партія, що до війни й під час війни кермувала політичним життям Галицької Землі, роздвоїлася після акту 14. березня 1923. Не тільки роздвоїлася, але фактично розпалася на дрібні атоми груп і груп, які себе поборювали і обвинувачували просто в зраді національних ідеалів. Наглядною і всюди висуваною причиною такого стану річчю була т. зв. автономічна резолюція. Сьогодні, коли глядімо на події вже з деякої історичної перспективи, знаємо, що ще й інші і то важливіші були причини розкладу, який почався щонайменше рік перед проголошенням тієї тактичної резолюції.

Головною причиною розкладу була повна безсилість т. зв. дипломатичної акції і нечувана програна на міжнародній арені в справі Сх. Галичини. Розуміється, ця програна для людей передбачуючих не була ніякою несподіванкою; вона була тільки наслідком мілітарного неспіху і розтрата розмірно великої армії, веденої крутими й тернистими шляхами хвилевих комбінацій.

Другою причиною розвалу було вперте змагання закордонного центру поширити свою владу на внутрішнє життя країни, приновлюючи його виключно теж до хвилевих, часто фантастичних комбінацій на міжнародній арені. Звернення уваги і всієї енергії на події міжнародного характеру поведло за собою занепад внутрішнього життя. Надмірні надії, зв'язані з вірою в найкращий, а не найгірший оборот нашої справи на міжнародній арені, витворювали нерівні настрої, які згодом після остаточної дипломатичної програти, поглибили розвал громадського життя на західно-українській національній території, зродили зневіру й апатію. Очевидно, серед таких настроїв дошукуються винуватків не серед тих, що безпосередньо несли відповідальність за невдачу, тільки серед тих, що несли її посередньо та мали відвагу критично оцінювати положення.

Прийняттям мало реальної аксіоми закордонного центру про єдину спасеність т. зв. дипломатичної акції, українське громадянство постійно обезброювало себе якраз на випадок найгіршого обороту справи. Те розброєння зазначилось особливо невдачею у виборах 1922 р., правда — з принципових мотивів, але — на жаль — тільки формальних.

Позбавившись можливості оборони в рамках польської держави і через новоумовлені представників в міжнародних установах, українське громадянство було безсиле і безрадне, коли по акті 14. березня почали — як з рога обильності — сипатися на нього брутальні й безпощадні удари.

І не програма на міжнародній арені, якої в створених умовах леде чи можна було виминути, тільки спричинений в першу чергу позакрасивими чинниками та їх нечистим прихильниками в краю розвал громадського життя є найтяжчим гоїхом, найбільшою провинною нота тодішнього закордонного центру. По акті 14. березня 1923 ми не лише найшлися обеззброєні, але й розбиті, в повній розпачі. Програвши, переводячи свої старі плани, міг тільки раліти, що має свободну руку в їх реалізації. Він майже не стрічав ніякого відпору, очевидно — поза кімнатними, до того ще й неохайно, недбало та малограмотно стилізованими паперовими резолюціями і протестами.

Трудова партія, те колишнє заборолу нашого національного життя, стала тільки карикатурою політичної партії, не проваляючи майже ніякої діяльності, ані не наводячи відгону серед громадянства.

В політичній сфері наступило — хоч як це неприродне — фактичне виступи. Не стало осередка, ядра і живчика національно-політичного життя. Спроби радикальної партії взяти в свої руки керму національної політики лишилися тільки спробами. Теж саме можна сказати про Партію Нац. Роботи (загравістів), що на короткий час спалахнула яркішим полум'ям і погасла — як бенгальський вогонь. Та все це були тільки спроби. Хребетний стовп національно-політичного життя заломився без виглядів прийти до первісного положення.

Аж зусиллями людей доброї волі, громадян, що мали відвагу глянути дійсності в очі, вдалося наново створити хребетний стовп національно-політичного життя. Хто

знає, яким важким було це завдання, той зуміє оцінити цей подвиг.

Розуміється, як було до передбачення, і національно-політичні воєводи і політичні противники мокрим рядом накинута на нову політичну організацію. Вона їм не вигідна. Однак правдою є й те, що громадянство з полемією зустріло оснування УНДО, якого найбільшою заслугою покищо є припинення хаосу. Додатним явищем є ліквідація розділених політичних груп і зв'язання їх одним організаційним вузлом.

Невеличкий час ділить нас від хвилі реставрації цієї великої політичної організації, а вже помітно стає її діяльність. Боротьба з утратіцією середньої школи, перші кроки на міжнародній арені (висилка

представників УНДО на з'їзд національних меншостей), відновлення організаційної сітки, ліквідація „сокальського кордону“, вічевий рух проти колективізації й осадництва — ось перші кроки УНДО.

Діяльність УНДО є в початках, але закресна на ширшу скалю. Буде вона тим левішша й успішніша, коли зовсім зникне пошесті апатії серед нашого громадянства; коли дух єдності й організованості окрилюватиме кожного свідомого громадянина та коли її діяльність не буде перепинювана неоправданими, хоч тільки формальними посяганнями на компетенції краєвої політики з боку тих чинників, які вже не раз найбільші успіхи досягнули... в розкладі нашого внутрішнього життя.

Будень і свято української книжки.

Українська книжка ввесь час переживає сіре, буденне життя, — навіть не життя, а животіння. І справді, українських книжок видається обмаль, а те, що видається, лежить в коморах видавців чи на полицях книгарень. Прикрі становище продукції українських книжок можна ілюструвати такими цифрами: на В. Україні, згідно з даними книжної палати, було видано в 1923 р. українських книжок, крім, розуміється, офіційної літератури, всього 252 назви в 1,963.000 примірниках. Коли взяти на увагу, що більшу частину цих видань становили підручники, то приходиться констатувати вбожество продукції українських книжок на В. Україні.

Ще гірше стоїть ця справа в Галичині. Якраз цими днями можна було довідатися з „Ціла“ (ч. 225), що за квартал — квітень, травень, червень п. р. — було видано українських книжок на терені Польщі 44 назви в 117.000 примірниках.

Припустимо, що всі ці книжки видано лише в Галичині та що цей тираж є пересічний для інших кварталів цього року. Отже виходить, що в Галичині продукція української книжки в 1925-му році не досягне навіть пів мільйона примірників, рахуючи в тому числі й видання підручників!

І всеж таки ця мізерна продукція перевищує споживання книжки, бо одно діло видати книжку, а друге — її реалізувати.

На великий жаль, не можу подати тут певні відомості про те, як розходиться книжка, але з певністю можу сказати, що українська книжка, крім підручника, в Галичині не

іде, — себто, як кажуть „сіла“ або йде дуже мляво. Бодай від двох поважних видавництва у Львові маю відомості, що продаж книжок відбувається остільки але, що повстає питання про припинення видавничої діяльності: капітал, що був затрачений на видання книжок, як що не обертається, стає мертвим капіталом.

Так справа стоїть у нас з видання українських книжок.

Для порівняння дозволю собі навести тут відповідні дані, правда, трохи заданені, — про книжну продукцію Англії, Франції та Німеччини.

Роки	Англія	Франція	Німеччина
	назва:	назва:	назва:
1918	7.716	4.282	14.743
1920	11.004	6.315	32.345

Отже, Німеччина, не вважаючи на те, що пережила тяжкі наслідки світової війни 1914 р., зуміла виявити нечувану енергію в книжній продукції алане тому, що духовна культура німецького народу стоїть на високому рівні свого розвитку.

Я на стану наводити тут думки великих людей про значіння книжки в житті окремої людини й всього людства, обмежусь лише афоризмом французького вченого Е. Фаре, який в своїй книжці „L'art de lire“ визнає читання книжок найбільше випробованим засобом до щастя. „Читання веде до щастя, бо веде до мудрості... По латинському leggere — значить не тільки читати, але й збирати, — розуміється, збирати здобутки знання та мудрості“.

Коли кожна книжка зносить щось

О. Д.-Р. Г. КОСТЕЛЬНИК.

4)

Зі Львова до Риму.

II.

Відень.

(Продовження.)

Наші люди певно цікаві: як тепер Відень виглядає? — Виглядає, як і виглядав, тільки його „душа“ вже не така. Нема вже „ясної козони“, яка своїм світлом освоювала й проникала всі сфери давнього віденського життя. Відень остався „Weltstadt“, але перестав бути „Kaiserstadt“. А це велика різниця. Перший раз у своїй житті пізнав я отсю різницю, коли ще був студентом у Швайцарії, і порівнював Цюрих, Льовану, Женеву з Віднем. Описати її, розложити на виразно сформульовані поняття, це неможливо. Дається та різниця тільки відчувати, схопитися інтуїтивним способом, або щонайбільше пояснити відповідною аналогією.

Давній цісарський Відень був на чужині величавою церквою, в якій кипить ситуація життя. Анінішній Відень — це на чужині революцією перетворена в музей старинностей. Відень сходить „на емеритуру“, на що віддавна звикла про така Ве-

неція. Не слідно тут нового, свіжого розгону життя, тільки живе „давнє минулим“. З усіх усядія приїжджають цікаві гості, й своїми датами вдержують „музей“. Жити не своїми силами, тільки з чужої „ласки“ — це принижуюче, це свого роду жебрацтво. Відчуває це Відень, відчуває це кожний гість, якщо він глядіти на життєві вартості, й відчувати їх.

Війська в Відні зовсім не видно. Нема давньої „шаржі“, нема „гальових“ генералів, офіцерів. Нема „бургових“ повозів, на вид котрих застукало серце кожного офіцера, а в Відні на них аглядались... Пропала романтичність, остало сухе, тверде життя. На залізничному двірші показували мені наші Віденці одного австрійського офіцера, алеж він якось так виглядав, як польський фінансовий підурядник.

Давні славі віденські фіяки заступили авто, а фіяки — шофери. Рух по вулицях є, однак вже не „кипить“, як це давно бувало. Наше паломниче товариство розбилося в Відні на дрібніші гуртки: кожний ішов за своїми інтересами. Богатіох з нас мали замір закупили дещо, але показалося, що в Відні дорого! Ціни фабричних виробів дріч та тричі висші від передвоєнних. В порівнянні з

львівськими цінами либонь тільки та різниця: за що в нас платиться 1 золотий, там платиться 1 шлінг, (якого тодішня вартість до золотого була як 10 до 7). Пільзнер у Відні тільки на 10 гр. (на гальбі) дорожчий від віденського пива. Як Відень при тому може обстати, коли в Польщі пільзнер більш як тричі дорожчий від польського пива, це для нас звичайних людей тайна.

В більшому числі відвідали наші паломники віденську радіостанцію, відки розсилають концерти і відчити по цілій Європі. Це щось нового в Відні і загалом у світі, отже нас це цікавило. Також у більшому числі виїжджали ми вечором до Поатеру, де відважніші найрадше увеселялися кархоломною їздою на „американській залізничі“.

З того, що я досі переповів, виходило би, що наші паломники в Відні прожували як звичайні собі „путники“. Та стрічайте, бо це ще не все! Готель для паломників був згорі замовчаний. І при розрахунку показалося, що за готель мусів кожний з нас платити — чи спав у „своїй“ кімнаті, чи ні (деякі з нас почували в кривих або знайомих). Господар готелю не хотів попустити!... „Емеритура!“ Ось так кожний відчував, що він не сам сій, але

член паломництва... А трапилась така подія, котра з властивого боку свідчила про те, що ми дійсно паломники.

Дня 17. липня ми гуртом прибули до нашої церкви св. Варвари і там вислухали Службу Божу, яку при молах св. Йосафата відправив о. пралат Войнаровський. З правого крила зроблено вістар і на ньому уміщено домовину з мощами св. Йосафата. Домовина скляна. Йосафат одягнений в архієрейські ризи з мігрою на голові (лице накрите). Тут властиво тільки кости мученика, а рештки його тіла зберігаються під вістарем у закритті. Дивний збіг обставин: св. Йосафат у Відні — на еміграції! Мертвий утік давніше перед Росією, тепер утік перед Польщею.

У Відні немало услуг зазнали наші паломники від о. срд. Д.-ра М. Горинкевича, пароха при церкві св. Варвари, від др. В. Сигалевича, б. нашого посла в Відні, та від деяких інших панів. Думаю, що висловлю думку й бажання всіх паломників, коли їм вискажу ось тут прилюдну подяку. З Відня виїхали ми 18. липня вранці поспішним поїздом до Венеції.

(Продовження буде.)

Радянська Україна.

Права та обов'язки членів Всеукраїнського Центр. Викон. Комітету.

Президія Всеукраїнського Центрального Виконавчого Комітету затвердила інструкцію про права членів ВУЦВК-ту, що працюють на місцях. В тій інструкції вказується на те, що члени ВУЦВК-ту в перервах між сесіями мають обов'язок зберігати безперервний зв'язок зі своїми виборцями та з місцевими органами влади і громадськими організаціями. („Правда“).

Сільсько-господарські школи на Україні.

Народній комісаріат освіти УСРР відкриває в цьому шкільному році 207 сільсько-господарських шкіл виключно для селян. („Правда“).

Циркові мистецтва на Україні.

З початком жовтня почалася на Україні кампанія виробу цукру. У цьому році пущено в рух 104 цукрові фабрики. В минулому році працювало тільки 90 фабрик. („Пр.“)

Будова робітничих домів.

У зв'язку з поширенням українського промислового виробництва в цьому році та збільшення числа зайнятих у промислі робітників на 50 тисяч виробили українські трести обширний план масової будови робітничих домів. Під будову займуть 260 тисяч кубічних сажнів будівельної площі. Для зrealізування того плану будови асигновано 40 мільйонів рублів золотом. („Правда“).

Підсумки сільсько-господарського року на Україні.

Згідно з даними народнього комісаріату з земних справ підсумки сільсько-господарського року 1924 до 1925 представляються ось як: посівна площа індивідуальних селянських господарств збільшилася на Україні в тому році на 759 тисяч десятин. Загальний збір рівняється 1.100 мільйонів пудів. Ця цифра наближується до передвоєнного збору. У слідуючому господарському році оброблена рілля площа обійме простір 110.918 тисяч десятин, що перевищує минулорічну площу на 18 відсотків. („Правда“).

Виробництво паперу на Україні.

Паперові фабрики України досягли передвоєнної норми виробництва. Виробнича програма тих фабрик збільшена на 62 відс. В цьому році будуть пущені в рух дві нові фабрики паперу. („Правда“).

Експорт українського антрацити до Франції.

З Харкова повідомляють що до Франції запродано 2.100.000 пудів доонецького антрацити. Попит на український антрацит зріс у Франції до тієї міри, що в будучому операційному році цифра наміченого до продажу антрацити зросте до цифри 15 мільйонів пудів. („Правда“).

Народні шкільництво в Катеринославі в цьому шк. році.

В 1925—26 шкільному році буде функціонувати в катеринославській округі 403 школи, на 117 шкіл більше як в минулому році. По селах відкривається 20 нових шкіл. Школя обіймуть тільки 60 відсотків із числа дітей шкільного віку. („Правда“).

Мануфактурний голод на Україні.

Колегія Народнього Комісаріату для внутрішньої торгівлі в Харкові ствердила, що на Україні панує мануфактурний голод. Разом з імпортованими зза кордону мануфактурними виробами розпоряджує вона 400 вагонами а запотребування України вносить найменше 500 вагонів мануфактури. Тому то становище є напружене. У зв'язку з гострою недостачею мануфактури помічається в населення вживання суррогатів, що приймають подекуди зовсім недопустимі та дивовижні форми. („Правда“).

Бюджет України.

В Харкові почалася сесія бюджетової комісії Всеукраїнського Центрального Виконавчого Комітету. Заступник комісара фінансів України Коттель зазначив у своєму рефераті, що бюджет на 1926 рік є першим твердим бюджетом У. С. Р. Р. опертим на власних доходних джерелах. Бюджет в обох частинах (прибутки і видатки) зведений до суми 165.443.037 карбованців на 34% вище від бюджету з минулого року. Так зв. необхідним (самостійним) Комісаріатом асигновано на 60% більше ніж у попередньому році. Комісаріат народньої опіки дістає 43% усього розходного бюджету, комісаріат земельних справ 27%. Надзвичайні видатки в сумі 10 мільйонів карбованців призначені на боротьбу з безробіттям (3 міль.) та на скріплення кредитів для сільського господарства. Фонд заробітних платень збільшений на 10% у порівнянні з минулим роком. („Правда“).

Шкільна справа.

Про народні школи національних меншостей у Польщі.

I.

На підставі міжнародних договорів, головном Сен-Жерменському мира, обов'язана Польща заповнити своїм національним меншостям у-сесторонній культурний розвиток. В конституції польської держави в § 110 знаходимо про освіту й виховання національних меншостей таку постанову:

„Польські громадяне, що належать до національних меншостей, в роісповідних або язикових, мають рівне з іншими громадянами право засновувати, наглядати і завідувати своїм власним коштом установленими добродійними, релігійними і суспільними школами та іншими виховними установами і вживати в них за своєю мовою та виконувати приписи своєї роісповіданості.“

Огі все!

Як міжнародні договори, так і сама конституція нічого конкретного не дають, не є ніяким добродійством для національних меншостей. Вони мають чисто декларативний характер і стверджують тільки фактичний стан, з яким держава мусить рахуватися. Це таке саме, як колиб нпр. Англії в середній Африці написали в конституції: „Мурини мають право вчитися чорною шкірою, білими зубами та носити кучеряве волосся“.

Начеб то можливе було инакше! Крім міжнародних договорів та постанов конституції, ми маємо в Польщі дотепер два основні закони по питанню шкільництва для національних меншостей. Перший з них — це закон з дня 26. вересня 1922 р. про засади загального воевідського самоврядування, а спеціально воевідства львівського, тернопільського і ставиславського. Другий же — закон з дня 31. липня 1924 р., що обіймає деякі постанови про організацію шкільництва. (Оголошений в Д. З. Р. П. з 9. IX. 1924 ч. 79 поз. 766. міністерство освіти передрукувало його в своїйому Дн. Ур. з дня 1. X. 1924. Рік VII, ч. 15 (137), поз. 153 ст. 227—229).

В законі про воевідську автономію присвячені справам шкільництва національних (а саме української) меншостей три статті:

§ 9-ий II. розділу про компетенції воевідського самоврядування постановляє, що не самоврядування обіймає „справа публічної освіти, з винятком університетів і шкіл з мимі зріпаннями“.

§ 23-ий говорить, що „язикозову мову в школах, утримуваних одною з палат воевідського сеймику, визначає сама палата“.

§ 24-ий обіцяє, що „Сейм Річпосполитої Польської ухвалить утворення українського (ukraińskiego) університету і заповнить йому потрібні фінансові засоби зі скарбу“.

*) Цей закон оголошений у Дневнику законів Річпосполитої з дня 25. жовтня 1922 ч. 90 поз. 829.

держави. Цей університет, зорганізований автономно, вгідно з приписами про академічні школи, буде підчинений безпосередньо міністрові освіти.“

Цей закон не має для національних меншостей, спеціально для української, ніякого реального життєвого значіння, просто тому, що він донині не введений у життя і ледве чи коли буде введений. Отже годі дати якунебудь оцінку тому, чого не було, нема й не буде! Колиб він навіть і був введений дивним дивом у життя, то все одно — вартість його останеться раз на все чисто теоретична, ілюзорична.

Через що це так? — Через те, що польська шкільна адміністрація, польське вчителство та різні народові польські організації давно вже, не чекаючи на ніякі автономії, поперемиювали масу народніх шкіл на польські. Ці перемини, dokonані в р.р. 1920—1924, такі масові, що прибрали для українського народнього шкільництва характер елементарного нещастя, невіданої дотепер катастрофи. Коли з боку українського народу в свійому часі не підноситься сильніший голос протесту, так це тільки через те, що перемини відбувалися поза законом, тихцем: вистарчило марне слівце інспектора чи візитатора, а українська школа в одну мить ставала польською; теж саме діялося з волі польського вчителя, чи якоїбудь народової організації. Ми, не знаючи навіть про це, втратили за одним замахом увесь національний доробок на полі шкільництва за кілька десятків літ. Статистики наших утрат ми не маємо. Перед лицем такого погрому мовкнуть усі цифри, німіє кожна статистика. Вона й нам не потрібна, бо факти життя промовляють голосніше, як всі статистичні дані.

Колиб навіть, — припустім і таку неможливість — закон про воевідську автономію був узятий у життя, колиб навіть була створена національна українська курія, вона не малаб великого клопоту з українським народнім шкільництвом, бо з довоєнного стану українського шкільництва остало ледве яких 15—20% т. зв. „українських“ шкіл. Ці марні надобитки т. зв. „українських шкіл“, що ще сак-так волочать своє злиденне животіння, через яких два-три роки впадуть жертвою польонізації або утравізації рівнозначної з польонізацією. Через два-три роки на території Східної Галичини зникнуть сліди української школи!

Колиб навіть прийшла воевідська автономія з українськими національними куріями, тоді станулиб ми перед таким абсурдним дивоглядом, що Україні матимуть свої національні курії, але ні одної української школи! Ні воевідські сеймики, ні українські національні курії не вратують українських народніх шкіл перед загладом, не в силі будуть перевести хочби мінімальної ревіндикації, бо Польки, маючи на своїх послугах увесь державно-адміністративний апарат, не дадуть собі під ніякими умовами видерти з рук того, що вони взяли раз у свій стан посідання. До всіх перешкод політичної натури в цій есентуальній важкій боротьбі за українську народню школу, прибавиться ще сумний факт, що по двох-трьох роках на території Східної Галичини не буде ні одного українського народнього вчителя. Частина теперішнього вчителства опиниться на примусовій емеритурі, частина сама порозбігається, а решта помандрує „по власній просьбі“ на західні й північні окраїни Польщі. Свогого допливу українських учительських сил певно не буде!

Місяць жовтень є місяцем української нининки. — Пошануйте українську нининку, не дозволяйте, щоб вона плісняла на складах, віддайте їй почесне місце у своїй хаті!

Причини до толеранції.

Доповнення промислові школи і наука в греко-католическій релігії.

Минуло шість тижнів з того часу як почалося навчання в львівських доповнювальних промислових школах. Та донині не допущено в них греко-католических священиків до науки релігії не зважаючи на те, що в тих школах нестача відсоток української молоді. Нема в них науки греко-католическої релігії, що до цього не хоче допустити секретар магістратського шкільного відділу. Назомісь на мають ніякої перешкоди польським катедрі, що мають, за завданням не тільки вчити релігії хлопців свого обряду, але й вчити та перекладати на латинський обряд наших українських хлопців з метою польонізації. Директори шкіл йдуть тим катедрі уповні на руку з доручення свого зверхника пана секретаря шкільного відділу.

Вже при писках директорів екзамінували наших хлопців з того, на яку релігію вони хотять ходити, та посприювали їм, що „to wszystko jedno“ та намовляли записуватися на римско-католицьку. При цьому мотивували своїм свою раду хлопцям так, хто знає чи греко-католический катехит взагалі буде та чи захоче вчити, а релігії вчитися треба. Та й не вигідно буде таким, що не маючи науки греко-католическої релігії муситимуть зимою в часі науки польської релігії жерти на алтарі перед школою.

Ось такі та такі подібні аргументи пліди зі золотих уст польських директорів, щоб притягнути наших хлопців під вплив польських катедр. І не робиться тоді, коли наша духовна власть рішуче стверджує про обсягу усіх катедр у промислових школах та вимагає з початком кожного року відповідалної свідомості декретів на право навчання релігії в тих школах. Але справи вично не помагають магістратській шкільній владі. Для умотивування свого поступування вона все наводить мотиви в роді тих, що директори не встигали вчасно вказати, що не усталений поділ годич, що не визначено числа годин для науки релігії і т. д. і т. д. Як же все це поладжене, тоді не можна дідати засідання шкільного відділу, який має справу остаточно вирішити. Як і не станеться, тоді вилізати знов нові труднощі в роді тих, що треба пошукати відповідних днів для науки греко-католическої релігії. Як же й ні дні усталено, тоді проти них мають дещо сказати й учні і майстри, бо мусять хлопців скорше відпустити з роботи.

Всі ці подумки та належно підготовлені перепони доводять до того, що українські діти взагалі не вчаться релігії, або починають її вчитися швидко при кінці шкільного року.

Така тактика шкільних магістратських чиновників має свою мету, яка для нас ніяком несп. Тактику що покринають усі можливі шкільні інстанції і на них ніхто з українців надіятися не може, бо якщо скарги і жалі перед ними до нічого не доводять. Тут треба придумати якісь радикальніші засоби, що примусили б навіть польську шкільну владу рахуватися з релігійними потребами української релігійної молоді. Та про ці нові засоби тут писати не слід. Вони відомі нашим громадянам, що опіюються релігійною мовою.

Всячина.

Ділар без диплому. У патологічній інституті загребського університету працював асистент проф. д-ра Салтикова, російського емігранта, Виктор Ефремович. Він користувався славою знаменитого лікаря і доброго вченого. Швидко недовго змивався випалкою, що він є неслухняним студентом медицини університету в Ростові. Дарма, що збр і лікарів-учених виставив Ефремовичу знайкраще свідчення, югославський урядовий скарб почав процес проти нього за незаконне виконання професії і засудив його на відшкодування в сумі 25.000 динарів. Такий лікар повинен би хіба представити державні рахунок за ту працю, яку він на проізві літ зробив на її користь.

Неграмотність у Франції. Один з наслідків війни є аріст аналіфетів навіть у старих культурних державах. Остання статистика каже, що в 1911 році 300 тисяч Французів між 16 і 20 роком життя, що не мають ні читати ні писати. До цього треба додати ще 400.000 півнеграмотних. Все це діти війни, які не могли ходити до школи задля недостачі домашньої опіки або вчителів, що пішли на війну. Від 1893 р. у Франції є 50 провінцій, де неграмотних між жінками, як між чоловіками.

Машини що чую. На одній виставі електричних апаратів в Нотінгемі (Англія) гості подивляють апарат, що є чудовою технією. Досить сказати слово „дівка“ (girl) і вона мовляючи електричною мовою почине працювати, або „світло“ і світло згасне, або „дівка“ і дівка з'явиться на сцені. Винахідник цього апарату працює при пів машині змачайним мікрофоном, який приймає звуки чужих голосів.

Не клени і в Італії підготовляються до конгресу, який має почати боротьбу з проклятими, страшенно поширеними в усіх класах суспільства, італійськими

НАДІСЛАНЕ.

АДВОКАТ

д-р Володимир Ніжик

челе від 25. вересня 1925. р. адвокат-сьну канцелярію

в ЯНОВІ Б. ЛЬВОВА. 10-19

иш и а! Д-р Грек і Лявату хотять за всяку ціну добути собі пам'ятник в історії етики кримінальних оборонців. Одночасно в чужинській пресі розпочалася люба кампанія, що на українці аномальні атентати і самі до цього приносяться.

Пастернакіана.

Розпочалося переслухання коронного суду прокуратури 38-літньої бал етнічної львівської театру, Марії Пастернакіної.

Зі спорту.

Спорт і Рідна Школа.

На закінчення сьогоднішнього футбольного сезону будуть в неділю 18. жовтня 1925 на площі С. Батька два величезні змагання. Перша о пів 3 виступить «Україна І» до тяжкого бою з УСКІ. Остання дружина має шов-рива самих молодих гравців, але добре витренованих і амбітних. Однак «Україна І» схоже направити відоме рішення і дати собі себе все, що найкраще. Для того гра запоміняється дуже цікаво і жваво у кожного, хто її не побачить.

Але ще цікавіші повинні бути другі змагання, нечувано атракція: Олімпіада (легістур) України проти Техніки. Обидві дружини виступлять в дуже сильній і різноманітній складі. Гратимуть професори, колатимуть батьки родин, самі соціальні особи, що для добра рідної справи адати на чаші на таку авантюру, якою є футбольні змагання.

Бо треба знати, що несе дохід з обох змагань призначений на докінчення школи УПТ, на створення передмістя. Може не кождий знає, в якій оплатній ставі нахотиться укр. школа при вул. Сіпівського. Звеська подивиться — гроші жури, в середній біді, а треба-ж її довести до пуття а найбільшій часі.

Наші змагання став-ять собі почесне завдання причислитися по силам до інсталяції шкільного будинку. І тут найкраща лавода для України Львова злучити кожен з приємним: подивитися за песті гроші на перегарі змагань і причислитися до будови рідної школи. Хто прийде і схоже, може вигідно розпортеся на степені, а ні, так сповнайти кругом площі.

Раз починає наша публіка показати, що сповна українського спорту і Рідної Школи лежить їй на серці. В неділю 18. жовт. на площі С. Б. повинні зійтися з вітчимі ювілей і з усіх дільниць Львова білі і багаті каменщики і льокатори, 2 полі, 4 партії, 8 напрямків. Для всіх буде місце. По початку. 7. Ф.

Мета — Соні ІV. 7 і 1 (2 і 1).

В неділю 11. жовтня відбулися на площі С. Батька симпатичні змагання люду, що правду не найліпших, але все такі сильних друзів. Соні ІV. має сповновою секцію і та від недавнього часу виставила власну дружину копаного м'яча, що вже розіграла кілька футбольних змагань. В останній її не поталанило. «Мета» виступила в сильній складі, так, що Лявчичі мали великі сумніви, чи не склад оригінальний а не допозичений. На теский вигадок «Мета» мала перевагу і то вусіх чотирьох ліній і під кожним оглядом. Особливо напад «Мети» го мистецтва пелавав собі м'яч і сім разів загнав його у ворота противника: перш Рондех 3м з відліком з 25 метрів, двох разів стрілив Цюпка, а 4 Галамай (лінійка). Для Сокола ІV. однієї почесної вогота стріла Брітхін. «Мета» в тому складі може міятися з «Україною».

Нове книжництво.

Таріс Фандко, розніс руханки сереа України. Відбувся з «Канідацького Фандера» з дня 1—8 VIII. 1925 ч. 21. ч. 28. Зміст, ст. 16. 8. Відбулася вийшла заходом проф. І. Боберського і під його редакцією.

В брошурі поданий коротко нарис розвитку українського соціалізму і сповноу на гсх українських землях у р. 1924/25 на емігранції. Шість брошур пропандистичних. Похід з розпродажі враз із добравляними датками має ціли на поширення майдану Сокола-Батька у Львові.

Бібліографія.

Надіслані книжки і журнали:

«НОВА УКРАЇНА» (Nova Ukrajina), місячний листок, мистецтва, науки і громадського життя. Рік вид. 4-й. Прага, 1925. ч. 1 (травень). 4%, ст. 128, ціна 20 кор. ч. Адреса Редакції: Praha-Vrbovice, Salmova, 665, CSN.)

Зміст: Від Редакції. — Гр. Наш: «Пеглююшча». — М. Галаган: Ліквідація УКП. — М. Сріблянський: Кобилка. — Вірші: Л. Мосендла, Юрія Дягана і Е. Маланюка. — І. Махар: І. Монольог сн. Петра, П. Будешиша кохання. — Г. Журба: В переліті років (етюд). — Н. Грингозів: Німеччина, Росія й Україна. — М. Шаповал: Куди вони йдуть? — Відгук життя: 1) Скоропадський в епопеїх сучасників, 2) З проти-українського фронту, 3) З російської преси, 4) Останнє на Підкарпатті. — М. Мухил: Ukraina. — На емігранції: 1) Інститут Громадознавства, 2) сучасне задання соціалізму. — Бібліографія.

«НОВА УКРАЇНА», місячник. Прага, 1925. ч. 2-3 (червень-липень). 4%, ст. 176, ціна 20 кор. ч.

Зміст: М. Шаповал: Хто керує Україною? — М. Мандрика: Державне будівництво. — К. Кавтський: Соціалістичний Інтернаціонал та СССР. — Вірші: Л. Мосендла, Е. Маланюка, Ю. Дягана і М. Смука. — М. Седішський: Мій роман. — С. Давид: Тіні прхмурих днів. — Н. Грек і Брати. — Е. Маланюк: Вітер з Харкова. — М. Галаган: На третьому віськовому з'їзді (спогади). — А. Кобилка: Українське посольство в Туреччині в 1918/19 рр. — Громадянин: Габб і торісті. — М. Шаповал: До замітки д. Громадознавця. — М. Степанович: На західно-українських землях. — М. Галаган: Психологія. — Кишин: На Україні. — Метактронік: Солоний хліб. — Г. Галаган: Болгарська трагедія. — Д. Ісачевич: Модерні Езупі. — Декларация Республіки-Визвольного Союзу. — Листи з України. — Відгуки життя. — Ukraina. — На емігранції. — Бібліографія.

УКРАЇНСЬКА ШКОЛА, зш. 7—9. Зміст: В. Л. Синдрович: Демоністич. — П. Іван Брик: Шкільництво меншостей в Європі. — А. Анархович: Із минулого академічної гімназії у Львові. — Вол. Калинович: Голос української дитини. — Д. Д. Лукінович: Оси Макowej. Бібліографія: Огляд журналістики.

REVUE INTERNATIONALE DES INSTITUTIONS 'ECONOMIQUES ET SOCIALES. Rome, Juillet-Septembre. A. Delos: La question du bail à ferme Belgique. — R. Bolanog: La question agricole au Mexique. — J. P. Van Lonkhuyzen: Le défrichement et l'amélioration des terrains aux Pays-Bas. — O. Constant: Les colonies agricoles pour les serphelins des paysans morts à la guerre en Italie. — Z. Chmielewski: La coopération agricole en Pologne.

SLOVANSKY PRHLED. Sbornik pro rozpravani polleckeho, hospodarskeho, socialneho a kulturneho zivota slovenskych statu a narodov. C. 4. Obsah: Clanky. Dr. Edward Beneš, Problemy slovenske politiky. (Pokr. 6). Dr. Jan Slavik: Rysky strany politiky za svetove valky. (Pokr. 6). Dr. H. Rtpka: Obrat ve vnitrni politice Jihoslovenské. Dr. Drag. Prohaska: Sbrocharatska literatura posledního triletí. (Pokr. 6). J. E. Srom: Demokracické prvky v sovětském vládnutí. Ad. Cerny: Slovanstvo v knize pameti T. O. Masaryka. — Ze slovenské poesie. Mlna Witkojc: Z 'Dolnoluckých basni'. Prel. Jifi Rubin: Rozhledy na slovenskem zivote: Juhoslave, Rusko, Polsko, Ceskoslovensko, Slovensky narod v cizim statu, Slovensky mensin. Literatura, vda, umeni: Bibliographie, D'vadio, tabelle, Slovenske tucty, Sl van ke matice, V obrazeni.

СТУДЕНТСЬКИЙ ВІСНИК «ПОСТУП». Львів, ч. 7—8. Вересень-жовтень. Зміст: Не туди. — Сучасна українська літературність. (К. Лазарівич). — Український народ в поезіях Олеса. (Д-р Е. Гончар). — У весні життя (Р. М. v. Briescheld). — Книга гриля (Клим Поліщук). В Буєсалині (Марія Чеська-Мончинська). — Потойне оружје смерті (Г. К. Честертон). Зі студентського життя.

НАША ГРОМАДА. Ч. 10. Жовтень. Подбави. Зміст: «Український науковий аказ. Етем Маланюк: Над сльозами могилами. Сопісін. З приводу інтернаціонального конгресу в Марселі, М. Диканько. З проклатих питань (Фелетон). С. Г. Спостереження чужинця на сучасній Україні. Л. Волох. Конференція міжар. університ. Тов. для Ліги Націй в Женеві. А. Морозус. Дрібні оголошення (перекл. Ю. Кісери). Олеса Буєсалині. З приводу статті «В потугах шукати» (Наша Гр. ч. 8—9). Л. Биковський. Чесько-Моравсько-Кольбеш Актійне Т-во (замітки з літньої практики). Л. В-в. До Заг. Зборів Академічної Громади. С. Володимирів. Світловий урожай в р. 1925 ввагалі та на Україні зокрема. Цікаві документи. Християнський інтернаціонал. Генеральний план Університ. Олімпіади в Римі.

Ширіть наш часопис!

ОПОВІСТКИ.

Український Театр під дирекцією І. Когутяка.

Озирял. сая «Просвіти». П'ятниця 16. жовт. «Чесна Зузана». Золочів. сая Шашкевича. Субота 17. жовт. «Сирітка Хаса». Неділя 18. жовт. «Натуса». 569 3-3

ВЕЛИКА СЕНЗАЦІЯ у Львові.

Від 16. жовтня н. р. буде пригравати щоденно в каварні і реставрації REPUBLIQUE (давнійше Народна Гостиниця) вул. Косцюшки, ріг Синтуської, славна румунська жіноча капела під управою світової слави скрипачки Сильва Баренсу, бувшої учениці професора букарештєнської консерваторії Братіану.

Початок о год. 8. ввечером. — Льокаль відкритий до пізної ночі. 653 Вступ вільний. 1—2

Репертуар «Українського Наддніпрянського Театру О. Митнявичі» Рогатин, сая «Просвіти».

17. жовт. «Вихрест».

18. жовт. «Маруся Богуславка». 563 12—?

Український мішаний хор Д. Котна:

п'ятниця 16. жовт. Самбір.

субота 17. жовт. Старий Самбір.

неділя 18. жовт. Старий Самбір. 518 19-?

у вівторок 20. жовт. Дрогобич.

у середу 21. жовт. Дрогобич.

у четвер 22. жовт. Борислав.

у п'ятницю 23. жовт. Сколе.

у суботу 24. жовт. Сколе.

у неділю 25. жовт. Долна.

у понеділок 26. жовт. Долна.

у вівторок 27. жовт. Стрий.

у середу 28. жовт. Стрий.

Бурса ІМ. Івана Франка в Яворові

приймає ще кількочисельні гімназійні учнів низших клас на повне утримання. Прийняти питомих управ бурси газон тус поміщення в місцевій гімназії УПТ.

З правом прилюдности. Ближні пояснення письменно в управі. 645 2—3

Жіночий Ковчак УПТ. ІМ. Ганни

Бараніон у Львові отурає з днем 1.

листопада н. р. тримісячний курс речного

тінкотарства для українського жіноцтва.

Місячна оплата 10 дол. Наука відбувати

метесь в діловій школі ІМ. Шевченка при

вул. Мохначької 12 в вечірніх годинах

від 6—8. Зголошення на курс приймає

Управа школи ІМ. Шевченка щодня від

гол. 9—12. 637 2—2

Перші покажінні сходили старших

пластунів відбулися в суботу 17 н. м.

при вул. Бляхарській ч. 111. 1—2

Загальні Збори Т-за Катехитів відбу-

лися в понеділок 2. листопада о год.

3 (15) пополудні в духовнім семінарії з

порядком: 1. Відкриття Зборів. 2. Звіт

секретра, касієра і контрольного комісії.

3. Вибір нового Відлв. 4. Зміна статута.

5. Звіт з діяльності кружка. 6. Відчит о

дра Копіала «Компенсація в науці ре-

лігії». 7. Виступи і запити. У Львові для

14. жовтня 1925. о. Л. Лужицький гол-

лв. о. А. Бляцкський секретар. 649 1-1

Дрібні оголошення.

РОЖДУ кількість найкращого масла до 1 дн купув фірма August Flak і 8-ка Katowice, Pozzowa 10. Бел молодарні і т. п. сховають свої оферти прислати на поштову адресу. 633 2—2

ДЕШЕВИЙ місяць для Пам'ї 30 зол. плащ, 40 зол. костюм. Робота першодляся, виконує жіночий кравецький сальон, Іосиф Флік, вул. Бляхарська 20. 553 8—15

РУТИНОВАНИЙ КОНЦІПІЕНТ адвокатський з повітовою і трибунальською практикою як також з правовою субституції пошукке негайно посади. Зголошення: П. Пежанська для Р. А., Львів, вул. Пелачинська 22. 641 2—2

РУТИНОВАНИЙ КОНЦІПІЕНТ глядас заняття Д-р Макух, Поморяни. 652 1-2

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

АДВОКАТ

Д-р Теодор Михайлівський

веде адвокатський канцелярію

В ЖОВКВІ

654 в домі бл. п. д-ра Норола. 1—18

Розподується подобию велика бібліотечна Кілька тисяч наукових і безстретичних книг і журналів в українській, рос. нім., польсь, чеськ. мові та ін. Багато рідких, літературних, цінних творів. Великий писаний каталог за кавцією 3 зол. Відповіді на запити тільки за надісланням згорі марок на 30 сот. А. Каратинський й Колясина, Ягайлонська 40. 629 4—5

ПЕЧІ і КУХНІ

нові ставить, старі перероблює скоро і дешево у Львові і на провінції

Михайло Галібей

640 Львів, Петра Снарки 5. 2—5

ЗНАНА ФІРМА

„ЙОЛАНДА“

Сташціа 8. II. п. (бічна Хорущини)

звідомляє П. Т., що на ново відкриває робітню жіночих сукон з днем 15. жовтня н. р. Робітня зосотрєва в найновішій журналі і найліпшій фаховій силі виконують замовлення соціально і швидко, по конкурентційних цінах. Для П. Т. урядничок і жінок урядничок полєкші. Пов робітні провадиться вищий факторий курс. Вимагається укінчення інших 3-місячних курсів крою в одній з конкєсіонованих шкіл. 642 Інформацій уділяє 2-2

Управа, вул. Сташціа 8. II. пов.

Перльмуттера Ультрамаринова

найвідатнішого красною до білє, на-на і малювання. Спеціальна ультрамаринова для пукропарень і текстильних фабрик.

Фабрика ультрамаринов Х. ПЕРЛЬМУТТЕР

Львів—ЗНЕСІННЯ, бюро: вул. Слонечна 26. 10-10

Футра мужеські Футра жіночі

повучає магазин і робітня футер

Олександра Врубля

Львів. вул. Галицьна 20. I. пов. 276 17—30

МАГАЗИН ФУТЕР

Е. СОЛІН Юліяна соліка

367 Львів, Собісного ч. 4. 13—16

поручає наймодніші футра, найліпшої якості, по умірованих цінах — усляв догідні.

Краса — Приваба — Гігієна.

Останні, ще невідомі винаходи для жіноцтва: Косметичні та гігієнічно-охоронні. — Домогайтсь катальог, прикладаючи на присилку марку. Bydgoszcz, Laher, aktryzyna poczt. 61. 591 6—12

МЕХАНІЧНА ТКАЛЬНЯ

„ЛЕОПОЛЬ“

С-на з обм. порукою

Львів, Замарстинівська 25

виробляє: льняні подоліти, конопляні, рутники, обрус, цайги і т. п., також міме для сирійсь льняні і конопляні. — Купують також лен, коноплі і клоча та платимо найвищі ціни. — Приймаємо агентів за високу провізію. — При більшій кількості сирівця, самі оплачуємо кошта перевозу 481 6 залізанішою або поштою. 3—5

ПОДЯКА.

Приблїті тяжких Горем складаємо отже дорогою шпру подяку усім тим, що в часі недуги незабутіої пам'яті Марії з Цілановських Здерковської ставалися в якийнебудь спосіб принести хорїя полєкшу і розраду, а відтак в часі положоу поспішили віддати їй останню прислугу. З окрема дякуємо Паням Дачинським, Шеваловій, Дембровій, Лучацьким, Лебедевичам і Чухраєвій, як також Паньку Хелачинським і Петюнам за повну посвяту їм оп'ку, яку роздали над недугою, лікарям д-рові Лебедевичем і д-рові Кітїчові за лікарську поміч, о. Романові Кубієві за висповідання недужої і уділення їй сактаї як також за похорон, чаєнам хору за ввєдєння похорону писаними похоронними, п. Степ. Байдалі за шире заняття похороном, як і всім знакомих і приятелів незабутіої Покинцї, які зводили відвести її тілїні останки на місце вічного супочинку. Усі вони зловуть прийати від нас сердешне «Спаси!».

В Мостисях в жовтні 1925. Д-р Мостисях Здерковський муж. Цілановська мати. Занові Галчаківич і Евстахій Петерс сестри, д-р Іван Цілановський брати, Степаніа Цілановська, Роман Галчаківич мужи, Ірина і Іванна Галчаківич, Іванна Петерс, Іванна і Марта Цілановські сестри і брати. 651 таші. 1—1